

Program Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielc na lata 2018 – 2022

Z perspektywą na lata 2023 - 2025

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/189/18 Rady Gminy Krasnosielc
z dnia 23 lutego 2018 r.
w sprawie przyjęcia
*Programu Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielc na lata 2018 – 2022
z perspektywą na lata 2023 - 2025*

Gmina Krasnosielc
ul. Rynek 40, 06-212 Krasnosielc
tel. 29 71-75-073, fax 29 71-75-074
e-mail: ugkrasnosielc@post.pl
www.gminakrasnosielc.pl



SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	3
I Wstęp	4
II Streszczenie w języku niespecjalistycznym	5
III Charakterystyka Gminy Krasnosielc	6
1. Położenie	6
2. Sytuacja demograficzna	8
3. Gospodarka	9
3.1. Rolnictwo	9
3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza	11
3.3. Turystyka	13
IV Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Krasnosielc z uwzględnieniem obszarów interwencji	15
1. Ocena klimatu i jakości powietrza	15
2. Zagrożenie hałasem	18
3. Pola elektromagnetyczne	20
4. Zagospodarowanie wodami	21
4.1. Wody powierzchniowe	21
4.2. Wody podziemne	22
5. Gospodarka wodno-ściekowa	24
5.1. Wodociąg	24
5.2. Kanalizacja	24
6. Zasoby geologiczne	26
7. Gleby	27
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	28
9. Zasoby przyrodnicze	30
10. Zagrożenia poważnymi awariami	33
V Analiza SWOT	34
VI Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	37
VII System i monitoring realizacji Programu Ochrony Środowiska	38
VIII Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	40
Spis rysunków i tabel	42

Wykaz skrótów:

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCWP – Jednolita Część Wód Powierzchniowych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

I. Wstęp

Program Ochrony Środowiska na lata 2018 - 2022, z perspektywą na lata 2023 – 2025 został sporządzony dla Gminy Krasnosielc, w jej granicach administracyjnych zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.), uwzględniając część strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” dotyczących Ochrony Środowiska. Stanowi on podstawowy dokument wyznaczający kierunki działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy Krasnosielc, którego nadrzędnym celem jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy tejże gminy.

Dokument zawiera cele i priorytety ekologiczne oraz harmonogram działań niezbędnych do osiągnięcia wyznaczonych celów na lata 2018-2022, czyli tzw. cele średniookresowe oraz cele na lata 2023-2025, czyli cele długookresowe, jak również informacje na temat stanu aktualnego środowiska w Gminie Krasnosielc, zestawienie jego słabych i mocnych stron (analiza SWOT), monitoring realizacji programu oraz nakłady finansowe potrzebne na realizację Programu. Jego zadaniem jest wyznaczanie kierunków w rozwiązywaniu istniejących problemów, jak również przeciwdziałanie zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości.

Program został opracowany zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oraz zgodnie z najnowszymi wytycznymi Ministerstwa Środowiska: Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Warszawa 2 września 2015.

Projekt Programu Ochrony Środowiska podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Makowskiego. Wójt Gminy Krasnosielc ma obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska. Niezbędne jest również uchwalenie Programu przez Radę Gminy. Co 2 lata należy sporządzić raport z wykonania Programu i przedstawić go Radzie Gminy.

II. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Celem nadrzędnym opracowania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest ustalenie potrzeb i problemów występujących na terenie Gminy Krasnosielc w zakresie ochrony środowiska oraz wyznaczenie kierunków działań podejmowanych przez Gminę, które mają przyczynić się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy Krasnosielc, zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Dokument ten stanowi fundament zarządzania środowiskiem na szczeblu JST i zawiera ocenę aktualnego stanu środowiska, harmonogram zadań własnych samorządu gminnego oraz możliwości poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Krasnosielc z uwzględnieniem następujących obszarów interwencji:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. Zagrożenia hałasem,
3. Pola elektromagnetyczne,
4. Gospodarowanie wodami,
5. Gospodarka wodno-ściekowa,
6. Zasoby geologiczne,
7. Gleby,
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. Zasoby przyrodnicze,
10. Zagrożenia poważnymi awariami.

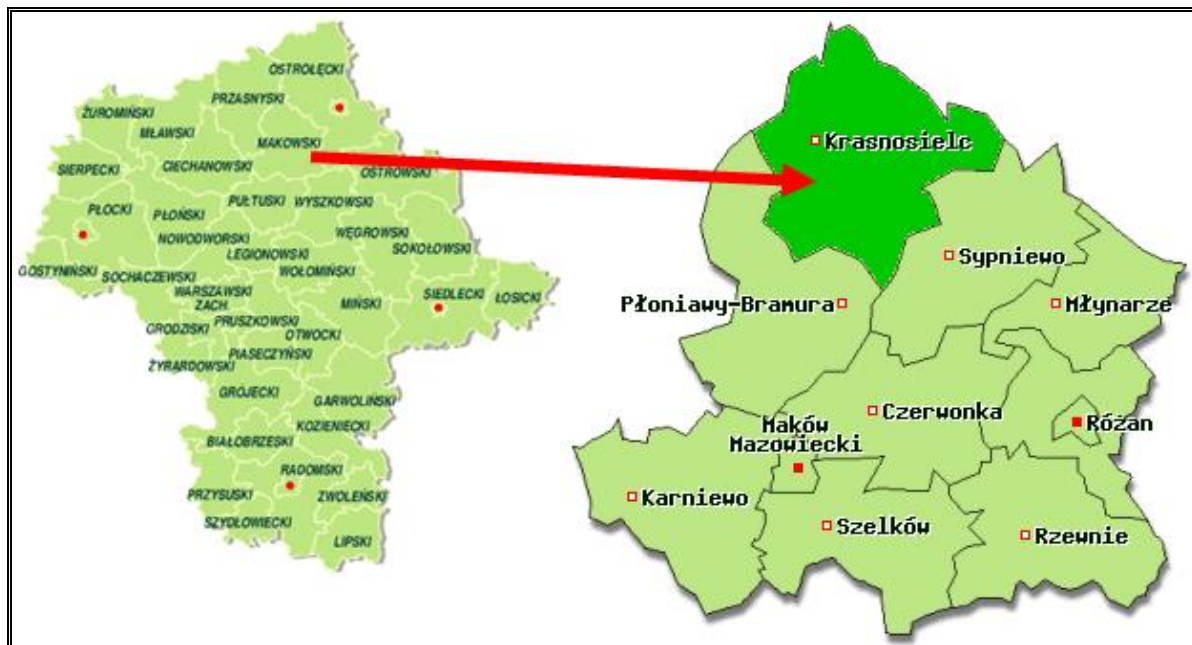
Aby osiągnąć cel nadrzędny wyznaczono priorytety, którym odpowiadają cele operacyjne i odpowiednie działania w perspektywie do 2025 roku, dzięki realizacji których Program będzie wdrażany. Monitorowanie wdrażania Programu będzie odbywało się poprzez sporządzenie raportu z wdrażania Programu Ochrony Środowiska na lata 2018 - 2022, z perspektywą na lata 2023 – 2025 co dwa lata, aktualizację celów krótkoterminowych na następne dwa lata oraz aktualizację celów średnioterminowych co cztery lata.

III. Charakterystyka Gminy Krasnosielc

1. Położenie

Gmina Krasnosielc jest gminą wiejską, umiejscowioną w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie makowskim. Jej centralnym ośrodkiem jest miejscowość Krasnosielc.

Rysunek 1 Gmina Krasnosielc w powiecie makowskim i na tle województwa mazowieckiego

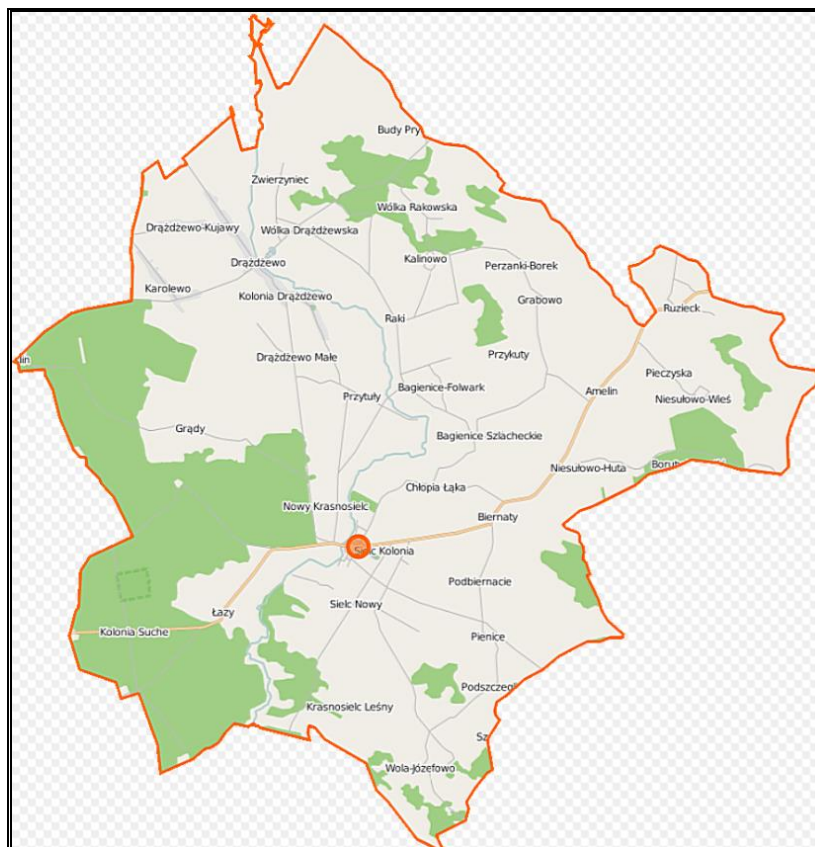


Źródło: www.zpp.pl

Gmina Krasnosielc graniczy z następującymi gminami:

- od południowego - zachodu z gminą Płoniały-Bramura,
- od południowego - wschodu z gminą Sypniewo,
- od północnego – wschodu z gminą Baranowo,
- od północnego – zachodu z gminą Jednorożec,
- od wschodu z gminą Olszewo-Borki.

Rysunek 2 Mapa Gminy Krasnosielc



Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Gmina Krasnosielc zajmuje powierzchnię 166,96 km², co stanowi 15,68% powierzchni powiatu. Na terenie Gminy wyodrębniono 31 sołectw o zróżnicowanym obszarze i zaludnieniu: Amelin, Bagienice Szlacheckie, Bagienice Folwark, Biernaty, Budy Prywatne, Chłopia Łąka, Drądzewo, Drądzewo Małe, Drądzewo – Kujawy, Elżbiecin, Grabowo, Grądy, Karolewo, Krasnosielc, Krasnosielc Leśny, Łazy, Nieśulowo, Nowy Krasnosielc, Nowy Sielc, Papierny Borek, Perzanki – Borek, Pienice, Przytuły, Raki, Ruzieck, Wola Włociańska, Wola Józefowo, Wólka Drądzewska, Wólka Rakowska, Wymysły, Zwierzyniec.

Gmina Krasnosielc jest dość korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez jej teren nie przebiega żadna droga krajowa, natomiast dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii zapewnia droga wojewódzka nr 544, a także sieć dróg powiatowych i gminnych.

Dodatkowymi walorami Gminy jest bliskie sąsiedztwo Przasnysza (oddalonego o około 18 km), oraz niewiele większa odległość od siedziby władz powiatu – Makowa Mazowieckiego, oddalonego o około 20 km oraz Ostrołęki (około 28 km).

Należy podkreślić, że Gmina Krasnosielc jest gminą, która prężnie rozwija się w ostatnich latach. Najlepszym tego przykładem jest szereg już zrealizowanych inwestycji, które niewątpliwie przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców oraz pozytywnie wpływają na stan środowiska i estetyczny wygląd poszczególnych miejscowości.

Źródło: <http://gminakrasnosielc.pl/>

2. Sytuacja demograficzna

Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2016 roku Gminę Krasnosielc zamieszkiwało 6 609 osób.

Tabela 1 Stan ludności na terenie Gminy Krasnosielc na koniec 2017 roku

Miejscowość	J. m.	Liczba ludności
Amelin	osoba	199
Bagienice Szlacheckie	osoba	161
Bagienice Folwark	osoba	86
Biernaty	osoba	108
Budy Prywatne	osoba	153
Chłopia Łąka	osoba	202
Drądzewo	osoba	556
Drądzewo Małe	osoba	191
Drądzewo-Kujawy	osoba	149
Elżbiecin	osoba	97
Grabowo	osoba	150
Grądy	osoba	274
Karolewo	osoba	259
Klin	osoba	19
Krasnosielc	osoba	1076
Krasnosielc Leśny	osoba	81
Łazy	osoba	111
Niesułowo	osoba	130
Nowy Krasnosielc	osoba	150
Nowy Sielc	osoba	530
Pach	osoba	25

Papierny Borek	osoba	96
Perzanki Borek	osoba	71
Pieczyska	osoba	39
Pienice	osoba	307
Przytuły	osoba	251
Raki	osoba	294
Ruzieck	osoba	124
Sulichy	osoba	19
Wola Włosciańska	osoba	164
Wola Józefowo	osoba	79
Wólka Drądzewska	osoba	237
Wólka Rakowska	osoba	84
Wymysły	osoba	69
Zwierzyniec	osoba	68

Źródło: Urząd Gminy Krasnosielc

Największa liczba ludności zamieszkuje sołectwo Krasnosielc - 1 076 osób. Następnymi w kolejności sołectwami pod względem liczby mieszkańców są Drądzewo - 556 osób oraz Nowy Sielc – 530 mieszkańców. Najmniejszymi pod względem zaludnienia są sołectwa Zwierzyniec – 68 mieszkańców oraz Wymysły - 69 mieszkańców.

Na terenie Gminy Krasnosielc można mówić o starzeniu się społeczeństwa. Spowodowane jest to widocznym trendem zmniejszania się liczby osób w wieku produkcyjnym oraz zwiększaniu się liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

3. Gospodarka

3.1. Rolnictwo

Gmina Krasnosielc jest gminą typowo rolniczą. Użytki rolne stanowią około 64% jej powierzchni. Na obszarze Gminy prowadzona jest zróżnicowana działalność rolnicza w zależności od warunków naturalnych i ekonomicznych.

Tabela 2 Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Krasnosielc

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2017r.
użytki rolne	ha	10 719
grunty orne	ha	6 878
sady	ha	37
łąki:	ha	2 339
pastwiska:	ha	1 465
las i grunty leśne	ha	4 942
pozostałe grunty i nieużytki	ha	1 058
razem	ha	16 719

Źródło: Urząd Gminy Krasnosielc

Biorąc pod uwagę strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Krasnosielc, największy udział stanowią użytki rolne – 10 719 ha, natomiast lasy i grunty leśne zajmują 4 942 ha. W użytkach rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne - 6 878 ha, a najmniejszą sady – 37 ha.

Na terenie Gminy Krasnosielc występują gleby średniej jakości. Wyższe klasy bonitacyjne (III i IV klasa) stanowią 59,5% ogólnej powierzchni użytków rolnych, natomiast klasy V i VI to około 40,5%. Jednocześnie należy zaznaczyć, że na gruntach ornym klasy bonitacyjne III i IV stanowią tylko 23,9%, podczas gdy klasy V-VI stanowią aż 66,1% areалу.

Obszar gruntów w poszczególnych klasach wynosi:

- Klasa IIIa – 8 ha (0,1%),
- Klasa IIIb – 151 ha (2,0%),
- Klasa IVa – 808 ha (11,0%),
- Klasa IVb – 794 ha (10,8%),
- Klasa V – 3243 ha (44,0%),
- Klasa VI – 2363 ha (32,1%).

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krasnosielc na Lata 2008-2013

Na koniec 2017 roku na terenie Gminy Krasnosielc funkcjonowało 1 618 gospodarstw rolnych. Największy udział stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni 1-5 ha – 41,5% tj. 672 szt. Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha i więcej stanowiły 22,9% wszystkich gospodarstw

rolnych.

Tabela 3 Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Krasnosielc

Rodzaj gospodarstwa	J. m.	Stan na dzień 31.12.2017r.
do 1 ha włącznie	Szt.	215
1 – 5 ha	Szt.	672
5 – 10 ha	Szt.	361
10 ha i więcej	Szt.	370

Źródło: Urząd Gminy Krasnosielc

Najwięcej gospodarstw rolnych hoduje bydło (591 gospodarstw) i drób (365 gospodarstw rolnych). Natomiast pod względem liczby zwierząt gospodarskich sytuacja wygląda odwrotnie - zdecydowaną przewagę w hodowli wykazuje drób – 24 868 sztuk, a następnie bydło – 10 804 sztuk.
Źródło: Dane GUS (*Powszechny Spis Rolny z 2010 roku*)

3.2. Pozarolnicza działalność gospodarcza

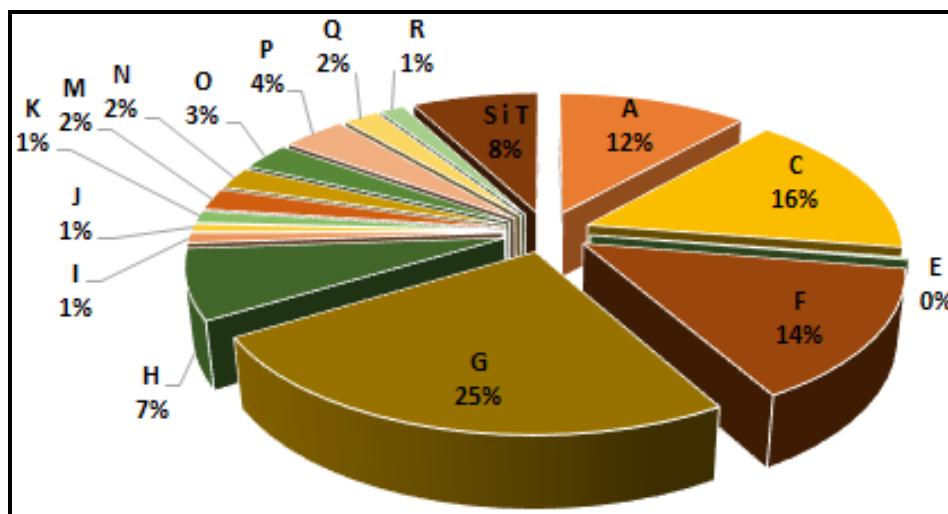
Tereny Gminy Krasnosielc to nie tylko tereny rolnicze. Na terenie Gminy obecnie działa ponad czterysta pięćdziesiąt podmiotów gospodarczych. Według danych GUS na koniec 2014 r. na terenie Gminy Krasnosielc działało 467 podmiotów gospodarczych, z czego 17 w sektorze publicznym, natomiast 450 w sektorze prywatnym.

Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy w latach 2008 – 2014 ulegała wahaniom. Jednak ostatecznie porównując rok 2014 z rokiem bazowym, nastąpił spadek liczby podmiotów gospodarczych (spadek o 49 podmiotów, tj. o 9,5%). Spadek nastąpił zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. W przypadku sektora prywatnego największy spadek odnotowano wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (spadek o 9,5%).

Źródło: Dane GUS

Zgodnie z wykresem 3, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Krasnosielc koncentruje się głównie na: handlu hurtowym i detalicznym, przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz rolnictwie, łowiectwie i rybactwie.

*Rysunek 3 Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Krasnosielc w 2014 r.
wg sekcji PKD 2007*



Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Krasnosielc na lata 2015-2025

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
C	Przetwórstwo przemysłowe
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Do największych/kluczowych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Krasnosielc należy zaliczyć:

- Sklep Wielobranżowy oraz Usługi Transportowe Tadeusz Kryszk;
- Piekarnia Wiesław Piekarski;
- Artykuły do produkcji rolnej Mariusz Zieliński;
- Usługi Transportowe Mirosław Lipiński;
- Usługi Kowalskie Adrian Kuplicki;
- Usługi Kowalskie Krzysztof Kuplicki;
- P.P.H.U UNIPLAST Janusz Rykaczewski;
- Zakład Usługowo – Handlowy. Produkcja Tarcicy Tomasz Szczepański.

Gmina Krasnosielc dysponuje atrakcyjnymi terenami pod rozwój działalności gospodarczej. Istnieje możliwość sprzedaży lub wydzierżawienia terenu inwestycyjnego o powierzchni 6,3450 ha z możliwością podziału na działki dowolnej wielkości zgodnie z potrzebami inwestora. Jest to nieruchomość niezabudowana, stanowiąca własność Gminy Krasnosielc, położona na obrzeżach miejscowości gminnej Krasnosielc w rozwidleniu często uczęszczanych szlaków komunikacyjnych: drogi wojewódzkiej Przasnysz – Ostrołęka (tranzyt w kierunku wschodnim Łomży i Białegostoku) i dróg powiatowych w kierunku Makowa Mazowieckiego i Warszawy oraz w kierunku Chorzel i Olsztyna.

Niniejszy teren objęty jest aktualnym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod szeroko rozumianą aktywność gospodarczą. Przeznaczenie podstawowe to zabudowa związana z produkcją, przetwórstwem, składami np. siedziby firm prowadzących działalność w zakresie produkcji w tym uciążliwej dla środowiska w rozumieniu ustawy Prawo Ochrony Środowiska, handlu hurtowego, firm logistycznych, obsługi pojazdów mechanicznych oraz szeroko rozumianych usług dla innych podmiotów gospodarczych i ludności. Przedmiotowy teren wyposażony jest w niezbędne media, tj. sieć energetyczną również średniego napięcia, wodociągową i telekomunikacyjną.

Podsumowując należy wskazać, że dogodna lokalizacja, wielofunkcyjność przeznaczenia terenu, dostępność miejscowej kadry pracowniczej oraz przychylność władz samorządowych stanowią niewątpliwie atuty oferowanego terenu.

Źródło: <http://gminakrasnosielc.pl/inwestor/oferta-inwestycyjna/>

3.3. Turystyka

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają

na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

IV. Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Krasnosielc z uwzględnieniem obszarów interwencji

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Krasnosielc położona jest w Polsce północno-wschodniej, gdzie występuje klimat przejściowy charakterystyczny dla całego Niżu Polskiego. Klimat przejściowych charakteryzuje się zmiennością stanów pogody. Jest to konsekwencja ścierania się dwóch mas powietrza: wilgotnego – morskiego, oraz suchego – kontynentalnego.

Pod względem podziału Polski na regiony klimatyczne, omawiana gmina należy do Środkowomazurskiego Regionu Klimatycznego (Region nr XI)¹.

Region XI Środkowomazurski należy do grupy największych regionów klimatycznych. Na tle innych regionów wyróżnia się nieco rzadszym występowaniem dni z pogodą umiarkowaną chłodną. Region ten charakteryzuje się najmniejszą w kraju liczbą dni umiarkowanie chłodnych, pochmurnych, ale bez opadów (ok. 42 dni/rok). Względnie mało jest w tym regionie dni umiarkowanie ciepłych z zachmurzeniem i opadem (ok. 29 dni/rok) oraz dni bardzo ciepłych z zachmurzeniem i opadem (ok. 8 dni/rok). Omawiany region na tle pozostałych wyróżnia się także mniejszą częstotliwością występowania dni umiarkowanie ciepłych bez opadu (ok. 63 dni/rok). W Regionie Środkowomazurskim notuje się natomiast nieco większą liczbę dni z pogodą dość mroźną, zarówno z opadem, jak i bez opadu².

Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu Gminy Krasnosielc, charakteryzujące panujące tu warunki klimatyczne, przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4 Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu Gminy Krasnosielc.

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Temperatura średnia roczna	(+7) ^o C – (+8) ^o C
Temperatura średnia – wiosna	(+9) ^o C – (+10) ^o C
Temperatura średnia – lato	(+18) ^o C – (+19) ^o C
Temperatura średnia – jesień	(+9) ^o C – (+10) ^o C
Temperatura średnia – zima	(-3) ^o C – (-2) ^o C
Ciśnienie atmosferyczne średnia roczna	1015hPa – 1016 hPa
Usłonecznienie sumaryczne roczne	1600-1650 h
Usłonecznienie sumaryczne – wiosna	580 – 620h
Usłonecznienie sumaryczne – lato	750 – 800 h
Usłonecznienie sumaryczne – jesień	380– 400 h

¹ Woś A., 1993, *Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody*, wyd. IGiPZ PAN Warszawa

² Woś A., 1999, *Klimat Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Usłonecznienie sumaryczne – zima	170 – 190 h
Opad sumaryczny roczny	450 –550 mm
Opad sumaryczny – wiosna	100 – 125 mm
Opad sumaryczny – lato	175 – 200 mm
Opad sumaryczny – jesień	40 – 60 mm
Opad sumaryczny – zima	80 – 90 mm
Zachmurzenie średnie roczne	65%
Wilgotność powietrza średnia roczna	80%-82%
Liczba dni z pokrywą śnieżną	60-70 dni
Liczba dni z przymrozkami	110 – 120 dni
Okres wegetacyjny	208 dni
Prędkość wiatru średnia roczna	3 m/s-4m/s

Źródło: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Zanieczyszczenia powietrza są jedną z głównych przyczyn globalnych zagrożeń dla środowiska oraz wpływają bezpośrednio na zdrowie ludzi i warunki ich życia. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne odległości.

Na terenie Gminy Krasnosielc nie prowadzono badań monitoringowych stanu jakości powietrza. Badania jakościowe dokonywane są natomiast na poziomie regionalnym, w odniesieniu do podziału województwa mazowieckiego na strefy³:

- 1) aglomerację warszawską kod: PL 1401,
- 2) miasto Płock kod: PL 1402,
- 3) miasto Radom kod: PL 1403,
- 4) strefę mazowiecką kod: PL 1404 – w niej znajduje się Gmina Krasnosielc.

W każdej strefie przeprowadzono ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031). Badanie przeprowadza się w odniesieniu do poszczególnych kryteriów:

- kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2.5}, ołów w pyle Pb(PM₁₀), arsen w pyle As(PM₁₀), kadm w pyle Cd(PM₁₀), nikiel w pyle Ni(PM₁₀), benzo(a)pieren w pyle B(a)P(PM₁₀), ozon O₃; ocenę według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi przeprowadza się dla wszystkich stref w województwie,

³ Wyniki pomiarów regionalnych publikowane są cyklicznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

- kryteriów określonych w celu ochrony roślin, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO₂, tlenek azotu NO_x, ozon O₃ określony współczynnikiem AOT40; ocenę według kryteriów określonych w celu ochrony roślin przeprowadza się tylko dla jednej strefy w województwie – strefy mazowieckiej.

Ocenie jakości powietrza w strefach służą wyniki pomiarów⁴ ze stacji automatycznych i manualnych – punkty monitoringowe zlokalizowane są poza granicami Gminy Krasnosielc. Wyniki badań jakości powietrza w strefie mazowieckiej (PL 1404) przedstawiają się następująco:

Tabela 5 Jakość powietrza atmosferycznego w strefie mazowieckiej w 2014 roku.

KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} ¹⁾	PM _{2,5} ²⁾	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ²⁾	O ₃ ³⁾
strefa mazowiecka	A	A	A	A	C	C	C2	A	A	A	A	C	A	D2
KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂		NO _x		O ₃ (AOT4) poziom docelowy			O ₃ (AOT4) poziom celu długoterminowego						
strefa mazowiecka	A		A		A			D2						
Objaśnienia:														
1) - wg poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji														
2) - wg poziomu docelowego														
3) - wg poziomu celu długoterminowego														
A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych														
C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe														
C2 – stężenia PM _{2,5} przekraczają poziom docelowy														
D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego														

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2013, 2014, WIOŚ w Warszawie.

Jak przedstawiono w powyższej tabeli, w strefie mazowieckiej w 2014 r. odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla PM₁₀, poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych dla PM_{2,5} oraz przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu (O₃) – w kontekście ochrony zdrowia, a także przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu (O₃, określonego współczynnikiem AOT4) – w kontekście ochrony roślin. Poziom dopuszczalny,

⁴ Podstawą klasyfikacji stref pod kątem jakości powietrza są wartości poziomów substancji w powietrzu: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031). Według definicji ustawowej – Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. 2013 poz. 1232, z późn. zm.):

- poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza,
- poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość,
- poziom celu długoterminowego – jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych;
- margines tolerancji – wartość, o którą przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu nie powoduje obowiązku sporządzenia projektu uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza. Margines tolerancji oznacza procentowo określoną część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony, zgodnie z warunkami ustanowionymi w dyrektywie.

poziom docelowy i poziom celu długoterminowego uznawane były za przekroczone, jeżeli chociaż w jednym punkcie pomiarowym danej strefy wystąpiło niedotrzymanie norm lub wskazywało na to modelowanie matematyczne.

Należy podkreślić, że wyniki odnoszą się do całej strefy mazowieckiej i nie mają bezpośredniego przełożenia na jakość powietrza w Gminie Krasnosielc - bezpośrednio w granicach Gminy nie prowadzono w ubiegłych latach badań monitoringowych jakości powietrza atmosferycznego. Nie oznacza to jednak, że na terenie Gminy Krasnosielc nie występują obszary potencjalnych, okresowych przekroczeń standardów jakości powietrza. Powodować je może zwłaszcza zjawisko emisji niskiej, na którą najbardziej narażone są tereny zwartej zabudowy, o niskim stopniu przewietrzania.

2. Zagrożenia hałasem.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa Minister Środowiska w rozporządzeniu z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r. poz. 1109). Do głównych źródeł hałasu należą: działalność gospodarcza (hałas remontowy, budowlany, przemysłowy), transport (hałas komunikacyjny: drogowy, kolejowy, lotniczy), rozrywka i rekreacja (imprezy, imprezy sportowe, głośna muzyka)⁵. W Gminie Krasnosielc główną przyczyną uciążliwości w tym zakresie jest hałas komunikacyjny, pochodzący od środków transportu drogowego. Największy poziom hałasu da się zauważyć szczególnie przy ważniejszych szlakach komunikacyjnych przebiegających przez gminę, głównie przy drodze wojewódzkiej nr 544 oraz przy drogach powiatowych, gdzie w ostatnich latach zdecydowanie wzrosła ilość środków transportu, zarówno w ruchu pojazdów osobowych i maszyn rolniczych, ale także w ruchu tranzytowym. Niestety należy spodziewać się stałego wzrostu natężenia ruchu kołowego, co nie pozostanie bez wpływu na poziom hałasu na obszarach znajdujących się w pobliżu tychże szlaków.

Na terenie Gminy Krasnosielc nie wykonywano pomiarów hałasu, jednakże Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ustawowo⁶ zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych, dokonał pomiaru w Gliniojecku, który znajduje się najbliżej Gminy Krasnosielc, aczkolwiek nie na tyle blisko, aby pomiary te można było łączyć z obecnym stanem akustycznym w Gminie Krasnosielc. Z monitoringu hałasu komunikacyjnego w 2016 roku WIOŚ wynika na podstawie pomiarów, że w Gliniojecku przy

⁵ Źródło: Encyklopedia Zarządzania, <https://mfiles.pl>.

⁶ Art. 117 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 672)

ul. Paśniki 2 średnie poziomy dźwięku wynoszą: dla pory nocy $LN = 64,7\text{dB}$, dla pory dziennie-wieczorno-nocnej $LDWN = 72,1\text{dB}$ i przekraczają poziomy dopuszczalne równe $LN = 59\text{dB}$ i $LDWN = 68\text{dB}$ ⁷.

Rysunek 4



Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-halasu/halas-komunikacyjny/1290,Wyniki-pomiarow-halasu-komunikacyjnego-w-2016-roku>.

⁷ Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-halasu/halas-komunikacyjny/1290,Wyniki-pomiarow-halasu-komunikacyjnego-w-2016-roku.html>

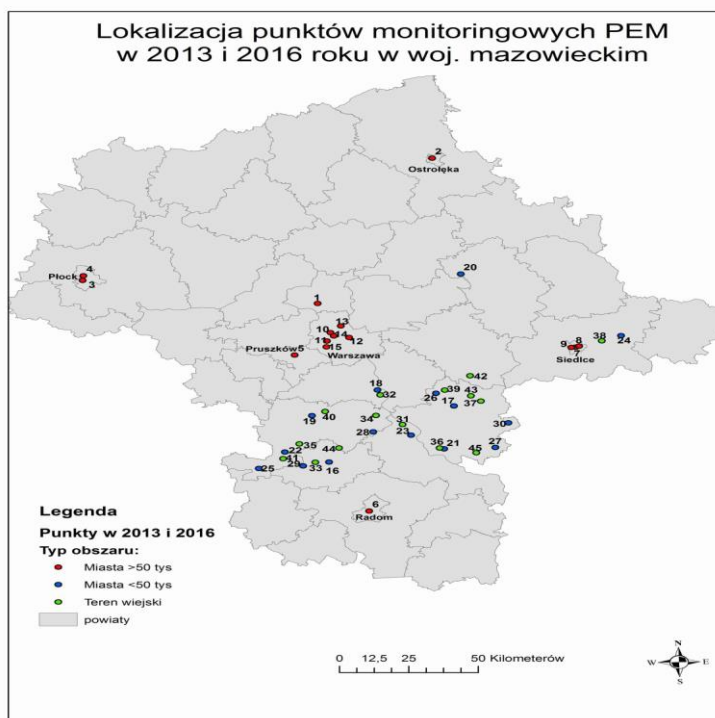
3. Pola elektromagnetyczne.

W zależności od częstotliwości, fale elektromagnetyczne mają różne własności generacji, propagacji i pochłaniania. Właściwości te pozwalają ocenić zagrożenie, jakie fale te stwarzają dla ludzi i środowiska naturalnego.⁸ Poziom działania pola elektromagnetycznego na organizmy zależy od jego mocy i odległości od źródła. Jeśli moc jest większa to promieniowanie silniejsze i odległości od źródła, natomiast im większa odległość tym natężenie pola mniejsze.

Rozróżnia się następujące główne źródła sztucznego promieniowania elektromagnetycznego: przesyłowe linie energetyczne o napięciu 110 kV, stacje elektroenergetyczne, stacje telefonii komórkowej, nadajniki radiowe i telewizyjne, cywilne i wojskowe urządzenia radiolokacyjne, instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych i gospodarstwach domowych.

W Gminie Krasnosielc nie wykonywano pomiarów poziomu pola elektromagnetycznego. Monitoring WIOŚ wykazuje przeprowadzenia takich badań w Ostrołęce, która leży odległości ok. 30 km od granicy gminy, jednakże nie można ich łączyć ze stanem faktycznym istniejącym w Gminie Krasnosielc. Dane WIOŚ wykazują, że w województwie mazowieckim nie zaobserwowano przekroczeń dopuszczalnych norm emisji fal elektromagnetycznych.

Rysunek 5



Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl> Monitoring Pól Elektromagnetycznych w 2016 roku

⁸ Źródło: „Oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko człowieka”, Andrzej Roman, Maciej Drabik.

4. Gospodarowanie wodami.

4.1. Wody powierzchniowe

Do zasobów wód powierzchniowych Gminy Krasnosielc zaliczają się:

- wody rzeki Orzyc o łącznej długości 146 km i powierzchni dorzecza 2077km², jest prawym dopływem Narwi, rzeka Orzyc przez teren gminy przepływa południkowo,
- ciek wodny Bagienica będący lewobrzeżnym dopływem rzeki Orzyc,
- rzeka Róż będąca prawobrzeżnym dopływem Narwi, jej bieg w granicach gminy ogranicza się do terenu wsi Pach,
- rowy melioracyjne, stawy i oczka wodne zlokalizowane głównie w dolinie Orzyc.

Rysunek 6 Cieki wodne w Gminie Krasnosielc



źródło: <http://geoportal.kzgw.gov.pl>

Orzyc, jest rzeką główną której zlewnia zajmuje większą część powierzchni gminy. Niewielkie fragmenty terenu przy jego północno-wschodniej granicy należą do zlewni rzeki Omulew, a przy południowo-wschodniej – do rzeki Róż. Cieki te stanowią prawostronne dopływy Narwi. Rzeka Orzyc, która przepływa z północy na południe przyjmuje liczne, drobne cieki bez nazwy, połączone miejscami gęstą siecią kanałów melioracyjnych. Kanały te odwadniają, występujące wzdłuż rzeki podmokłości i torfowiska. Na odcinku od Jednoróżca do Drążdżewa koryto rzeki jest uregulowane. W dolnym jej biegu pojawiają się meandry, zakola i starorzecza.

Wody powierzchniowe nie są wykorzystywane do celów gospodarczych. Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie.

Źródło: OBJAŚNIENIA DO MAPY GEOŚRODOWISKOWEJ POLSKI PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY, PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Warszawa 2010

W granicach Gminy Krasnosielc znajduje się 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- Róż RW200017265569,
- Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin RW200019265899,
- Dopływ spod Chłopiej Łąki RW2000172658738,
- Dopływ spod Bobina Wielkiego RW2000172658749,
- Dopływ spod Przytuł RW2000172658734,
- Dopływ spod Bagienic Folwark RW20001726587369,
- Dopływ spod Bud Prywatnych RW2000172658732.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w latach 2010 – 2015 prowadził badania oceny stanu JCW rzecznych, w tym między innymi 2 z 7 położonych w obrębie Gminy Krasnosielc. Wyniki badań kształtują się w sposób następujący:

Tabela 6

STAN CZYSTOŚCI JCWP NA TERENIE GMINY KRASNOSIELC						
Nazwa ocenianej jcw	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan JCWP
Róż	Róż - Młynarze	NIE	STAN UMIARKOWANY	STAN DOBRY	STAN DOBRY	ZŁY
Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	Orzyc - Szelków	NIE	STAN UMIARKOWANY	STAN DOBRY	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY

Źródło: <http://www.wios.warszawa.pl/pl/monitoring-srodowiska/monitoring-wod/monitoring-rzek/1095,Monitoring-rzek-w-latach-2010-2015.html>

W ostatnich latach wzrosło zagrożenie dla wód w małych ciekach, ze względu na systematyczne wodociągowanie Gminy Krasnosielc, brak kanalizacji sanitarnej oraz zanieczyszczenie wód opadowych, w wyniku niewłaściwego przechowywania i stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin

4.2. Wody podziemne

W zakresie ochrony ujęć wody na cele publiczne obowiązuje Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121). Zgodnie z ww. ustawą strefy ochronne źródła wody i ujęcia wody podlegają zakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania i korzystania z wody.

Płytkie występowanie wód gruntowych związane jest z doliną Orzyca, obszarem zastoiska Krasnosielc – Bagienice, niższymi partiami sandru i torfowiskami. Głębiej znajduje się poziom wód gruntowych w obrębie obszarów moren czołowych, piasków lodowcowych ze żwirem i wyższymi partiami sandru. Spływ wód podziemnych odbywa się w kierunku rzeki Orzyc, przepływającej z północy na południe. Rzeka Orzyc drenuje wszystkie warstwy wodonośne, przede wszystkim główny

poziom użytkowy, jedynie w północno-wschodniej części wody podziemne odpływają w kierunku rzeki Omulew.

Źródło: OBJAŚNIENIA DO MAPY GEOŚRODOWISKOWEJ POLSKI PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY,
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY, Warszawa 2010

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 85), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Wg aktualnego podziału JCWPd (jednolitych części wód podziemnych) Gmina Krasnosielc położona jest w obrębie JCWPd nr 50. Opierając się na badaniach Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie z 2015 roku stwierdza się pogorszenie jakości wód z klasy II do III w całym powiecie makowskim. Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych przyczyną takiego stanu rzeczy są czynniki związane z działalnością rolniczą i pozarolniczą człowieka. Jednakże stan wód w Gminie Krasnosielc mieści się w granicach stanu dobrego.

5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.1. Wodociąg

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców Gminy są:

- stacja wodociągowa (studnia wraz z hydrofornią) w Krasnosielcu o wydajności nominalna 230 m³/dobę,
- stacja uzdatniania wody w Drążdzewie Małym o wydajności ok. 1 tys m³/dobę,
- stacja uzdatniania wody w Amelinie o wydajności 70 m³/dobę.

Długość sieci wraz z przyłączami na terenie Gminy w 2016 roku wynosiła ok. 170 km. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosiła 1 681 sztuk. Z wodociągu korzystały 5 043 osoby, co stanowiło 75,3% ogółu mieszkańców Gminy w 2014 roku. (wg danych dotyczących liczby mieszkańców Gminy, podanych przez Urząd Gminy Krasnosielec). W związku z powyższym, niezbędna jest dalsza rozbudowa systemu wodociągowego, która zapewni zaopatrzenie w wodę wszystkim mieszkańcom Gminy.

Tabela 7 Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Krasnosielec na koniec 2017 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2017r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	134,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 681
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	204,771
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5 043

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Krasnosielcu

Zaopatrzenie w wodę jest podstawowym elementem infrastruktury technicznej wpływającej na poprawę jakości życia mieszkańców. Decyduje także o atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej regionu, a w szczególności jest istotna na terenach, których podstawową dziedzinę działalności stanowi rolnictwo. Dlatego tak istotna jest dalsza rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Krasnosielec.

5.2. Kanalizacja

Gmina Krasnosielec nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej ani oczyszczalni ścieków. Nieczystości wytwarzane przez mieszkańców gromadzone są w przydomowych zbiornikach zamkniętych (szambach) - sukcesywnie opróżnianych oraz w przydomowych oczyszczalniach ścieków. Obecnie na terenie Gminy Krasnosielec funkcjonuje 191 przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina Krasnosielec systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie.

Przykładowo w latach 2014-2015 realizowano projekt pod nazwą „Poprawa stanu gospodarki wodno – ściekowej w Gminie Krasnosielc II etap (budowa i modernizacja przydomowych oczyszczalni ścieków oraz modernizacja SUW w Krasnosielcu)”, którego łączna kwota wynosiła 1 648 888,15 zł i została pozyskana ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. W latach 2018 – 2019 planuje się budowę kolejnych 70 przydomowych oczyszczalni ścieków.

6. Zasoby geologiczne.

Zasoby geologiczne Gminy Krasnosielc są niewielkie, z tego też powodu nie mogą przyczyniać się do rozwoju gospodarczego.

W granicach gminy znajdują się trzy udokumentowane złoża surowców. Są to piaski kwarcowe (Niesułowo), kruszywo grube (Zwierzyniec), mułki i ropy warstwowe (Bagienice). Choć mogą one przysłużyć się do budownictwa drogowego i mieszkaniowego, są wykorzystywane na potrzeby lokalne.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krasnosielc

7. Gleby.

Na terenie Gminy Krasnosielc występują gleby średniej jakości. Wyższe klasy bonitacyjne (III i IV klasa) stanowią 59,5% ogólnej powierzchni użytków rolnych, natomiast klasy V i VI to około 40,5%. Jednocześnie należy zaznaczyć, że na gruntach ornych klasy bonitacyjne III i IV stanowią tylko 23,9%, podczas gdy klasy V-VI stanowią aż 66,1% arealu.

Obszar gruntów w poszczególnych klasach wynosi:

- Klasa IIIa – 8 ha (0,1%),
- Klasa IIIb – 151 ha (2,0%),
- Klasa IVa – 808 ha (11,0%),
- Klasa IVb – 794 ha (10,8%),
- Klasa V – 3243 ha (44,0%),
- Klasa VI – 2363 ha (32,1%).

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krasnosielc na Lata 2008-2013

8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Na terenie Gminy Krasnosielc obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku. Jego wykonanie zostało powierzone Wójtowi Gminy Krasnosielc.

Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Krasnosielc. Zgodnie z powyższym, podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest Gmina, a nie, jak było do tej pory, właściciel nieruchomości. Pomiędzy właścicielami nieruchomości, a firmami wywozowymi, odbierającymi odpady nie są zawierane żadne umowy.

Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje nieruchomości zlokalizowane na terenie Gminy Krasnosielc. W ramach omawianych przepisów, mieszkańcy ponoszą opłatę, za którą mogą oddawać Nielimitowane ilości odpadów komunalnych. Mieszkańcy gospodarstw domowych, którzy nie zdecydowali się na prowadzenie segregacji, ponoszą wyższe koszty, związane z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W ramach opłaty, odbierane są zarówno odpady zebrane selektywnie jak i odpady zmieszane. Zorganizowanym systemem nie są objęci natomiast właściciele nieruchomości niezamieszkałych: tj. placówek handlowych, administracyjnych, szkół, ośrodków zdrowia, barów gastronomicznych i innych działalności gospodarczych, na których powstają odpady komunalne. Od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych zbiórka odpadów odbywa się na warunkach i zasadach określonych w umowie pomiędzy właścicielem nieruchomości, a przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne.

W roku 2016 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości realizowany był przez firmę MPK PURE HOME Sp. z o.o., ul. Kołobrzaska 5, 07-401 Ostrołęka, która została wybrana w trybie przetargu nieograniczonego. Niniejsza firma odbierała zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych, które były następnie zagospodarowywane przez Zakład Usług Komunalnych USKOM Sp. z o.o. z siedzibą w Mławie, przy ul. Płockiej 102, składający się z dwóch działów:

- Zakład Odzysku i Biostabilizacji Odpadów Komunalnych w Kosinach Bartosowych, gmina Wiśniewo, będący Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK);
- Sortownia Odpadów Komunalnych w Uniszkach Cegielnia, gmina Wieczfnia Kościelna, łącząc w jednolitą całość składowisko odpadów komunalnych oraz mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych.

Osiągnięty przez Gminę Krasnosielc poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: w 2016 r. wyniósł - 0% Natomiast osiągnięty przez Gminę Krasnosielc poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia

następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: w 2016 r. wyniósł – 30,15%.

Źródło: UG Krasnosielc

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Urząd Gminy w Krasnosielcu, całkowita ilość zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku wyniosła 449,54 Mg. Na terenie Gminy powstał punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Zlokalizowany jest w Krasnosielcu przy ul. Plac Kościelny. Selektywne zbiórki odbywają się też kilka razy do roku bezpośrednio od mieszkańców.

Tabela 9 Gospodarka odpadami - stan na dzień 31.12.2016 r.

Gospodarka odpadami komunalnymi zmieszanymi		
	j.m.	Stan na dzień 31.12.2016r.
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	Mg	449,54
Selektywna zbiórka odpadów		
Ilość zebranych odpadów gromadzonych selektywnie w tonach		Stan na dzień 31.12.2016r.
Papier		46,327
Metal		21,085
Szkło		25,139
Tworzywa sztuczne		16,015
Odpady wielkogabarytowe / zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny		44,21
Pozostałe odpady komunalne		37,792
Punkty selektywnej zbiórki odpadów – Stan na dzień 31.12.2016r.		
Ilość punktów gromadzenia odpadów komunalnych zbieranych selektywnie na terenie Gminy, tzw. „dzwony”, „gniazda” (szt.)		W 2015 r. PSZOK nie funkcjonował

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Krasnosielcu

9. Zasoby przyrodnicze

Gmina Krasnosielec to obszar położony w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie makowskim, w obrębie Zielonych Płuc Polski. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego położona jest na terenie dawnej Puszczy Płodownickiej, który rozciąga się między Ostrołęką i Przasnyszem. Gmina Krasnosielec to miejsce pełne zieleni i interesujących zakątków, gdzie tradycja współgra z nowoczesnością, a przyroda naturalnie wtapia się w krajobraz okolicy. Lasy i wody stanowią doskonałą bazę rekreacyjną dla ludzi poszukujących wypoczynku.

Główne elementy możliwe do wykorzystania na cele turystyczno - rekreacyjne to:

- rozległe kompleksy leśne, które zajmują około 28% powierzchni gminy,
- kompleksy łąkowo – bagienne,
- dolina rzeki Orzyc,
- rezerwat „Zwierzyniec”.

Do walorów przyrodniczo-krajobrazowych Gminy Krasnosielec należy zaliczyć przede wszystkim rozległe kompleksy leśne. Gmina Krasnosielec posiada lasy i grunty leśne stanowiące około 28% powierzchni gminy, będące ostoją dla wielu gatunków zwierząt. Opisywane obszary są terenami obfitującymi w dużą ilość grzybów, jagód i dzikiej zwierzyny, co stwarza dogodne warunki do aktywnego wypoczynku dla każdego, kto poszukuje ciszy i obcowania z naturą.

Rezerwat „Zwierzyniec”

Do najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo miejsc na terenie Gminy, należy Rezerwat „Zwierzyniec”, objęty ochroną od ponad 100 lat. Rezerwat „Zwierzyniec” utworzono na mocy Zarządzenia Nr 131 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 25.IX.1964 r. w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu boru mieszanego świeżego, naturalnego pochodzenia, charakterystycznego dla dawnej Puszczy Kurpiowskiej. Na uwagę zasługuje fakt, że rezerwat ten jest jednym z najdłużej chronionych obiektów tego typu w Polsce, a ponad 200-letnie sosny, świerki i dęby rosnące w tym miejscu stanowią żywe świadectwo minionych pokoleń.

„Zwierzyniec” zajmuje powierzchnię 40,52 ha i otaczają go lasy administrowane przez Nadleśnictwo Parciaki. Ze względu na podział przyrodniczo-leśny, rezerwat umiejscowiony jest w IV Krainie Mazowiecko – Podlaskiej, na równinie Kurpiowskiej. Charakterystyczne dla tego terenu są sandrowe i piaszczyste tereny. Obszar rezerwatu położony jest na skraju południowej granicy

borealnego zasięgu świerka. Oddalony jest od tego gatunku o kilkadziesiąt kilometrów i tworzy tzw. stanowisko "wyspowe", które charakteryzuje to miejsce oraz jest jego dodatkowym walorem. Roślinność rezerwatu opiera się głównie na zbiorowiskach leśnych. Nieleśnie fragmenty występują na przydrożach i skarpach rowów. W drzewostanach rezerwatu występują głównie sosna i świerk. Coraz większy udział ma również dąb oraz grab, które budują drzewostany borów mieszanych. Drzewostany olszyn przebiegają przez środek rezerwatu i zachowały swój pierwotny charakter. Fauna rezerwatu nie jest bogata, można tu spotkać sarny, jelenie, dziki, lisy a także borsuki i kuny. Stałym bywalcem ptaków jest bocian czarny.

Źródło: <http://gminakrasnosielc.pl/turystyka/walory-przyrodniczo-krajobrazowe/>

Rzeka Orzyc

Elementem środowiska, który może być z sukcesem wykorzystanym na potrzeby turystyki i rekreacji na terenie Gminy Krasnosielc jest rzeka Orzyc. Do szczególnie atrakcyjnych i malowniczych terenów należy jej nieuregulowany odcinek wokół wsi Sulicha. Niniejszy ciek wodny z powodzeniem można wykorzystać do organizacji spływów kajakowych, pomimo że na odcinku Drążdzewo – Krasnosielc zlokalizowano dwa urządzenia piętrzące. Przykładowa trasa takiego spływu może podążać szlakiem potyczek powstańczych 1863 r., począwszy od Drążdzewa poprzez Raki, Krasnosielc, Podoś i Maków Mazowiecki. Dodatkową atrakcją takiej trasy spływu są siedliska czajek i dzikich kaczek.

Oprócz wycieczek kajakowych, rzeka Orzyc okazuje się być atrakcyjnym miejscem dla miłośników wędkowania. W jej wodach żyją bowiem m. in. okonie, szczupaki, płocie oraz ukleje.

Źródło: <http://gminakrasnosielc.pl/turystyka/walory-przyrodniczo-krajobrazowe/>

Na uwagę zasługuje fakt, że obszar Gminy Krasnosielc usytuowany jest na obszarze funkcjonalnym „Zielone Płuca Polski”. Obszar ten zajmuje 63 234 km² północno - wschodniej części kraju, co stanowi 20,2% powierzchni Polski. Elementem determinującym wyznaczenie powyższego obszaru, była ochrona jednych z najcenniejszych w kraju i Europie systemów ekologicznych. Zielone Płuca Polski to tereny nie tylko o czystym środowisku, ale również o uznanych w świecie unikatowych wartościach przyrodniczych i walorach krajobrazowych.

Pomniki Przyrody

Na terenie Gminy Krasnosielc ustalono następujące pomniki przyrody:

1. na cmentarzu przy kościele w Krasnosielcu:

- trzy jesiony wyniosłe o obwodach 363 cm, 349 cm, 345 cm i wysokości ok. 20 m;
- dwie lipy drobnolistne o obwodach 285 cm, 350 cm i wysokości 16 m i 20 m;

- dąb szypułkowy o obwodzie 420 cm i wysokości 18 m;
2. w Karolewie:
- lipa drobnolistna o obwodzie 2260 cm i wysokości 19 m;
3. Leśnictwo Krasnosielc, oddział 21k:
- dąb szypułkowy o obwodzie 397 cm i wysokości 19 m;
4. Leśnictwo Łazy, oddział 83c:
- lipa drobnolistna o obwodzie 290 cm i wysokości 20 m.

Źródło: Urząd Gminy w Krasnosielcu

10. Zagrożenia poważnymi awariami

W Gminie Krasnosielc brak jest zakładów mogących stanowić zagrożenie związane z wystąpieniem awarii. Poważnym źródłem niosącym ryzyko omawianego zagrożenia jest transport drogowy, który może być przyczyną skażenia środowiska wokół tras przewozu, ponieważ przewożone są substancje niebezpieczne, czyli głównie paliwa płynne tj. olej napędowy, benzyna, gaz. Awarie mogą być spowodowane wyciekami ww. substancji w wyniku wypadków drogowych, ale również nieszczelnością zbiorników znajdujących się na istniejącej stacji benzynowej.

V. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
- brak dużych zakładów przemysłowych, powodujących znaczne zanieczyszczenie środowiska, - niewielki stopień zanieczyszczenia, - duża powierzchnia lasów	- ogrzewanie budynków węglem kamiennym, - spalanie odpadów w kotłowniach indywidualnych
Szanse	Zagrożenia
- edukacja ekologiczna mieszkańców, - modernizacja kotłowni indywidualnych i w budynkach użyteczności publicznej, - możliwość współfinansowania inwestycji proekologicznych ze środków zewnętrznych, - termomodernizacja budynków	- wzrost zanieczyszczenia powietrza w wyniku wzmożonego ruchu drogowego, - niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców

Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
- brak dużych zakładów przemysłowych emitujących hałas	- bliskość ciągów komunikacyjnych, którymi odbywa się ruch tranzytowy
Szanse	Zagrożenia
- poprawa stanu technicznego dróg	- wzrost pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym emitujących znaczną ilość hałasu

Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
- brak wielu źródeł mogących powodować promieniowanie elektromagnetyczne	- bliskość ciągów komunikacyjnych, którymi odbywa się ruch tranzytowy
Szanse	Zagrożenia
-	- wzrost pojazdów uczestniczących w ruchu drogowym emitujących znaczną ilość hałasu

Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
- wystarczający zasób i dobry stan wód podziemnych	- zła jakość wód powierzchniowych,

Szanse	Zagrożenia
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	- duża ilość nieszczelnych szamb, - niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin

Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, - zwodociągowanie gminy na poziomie 98%	- brak kanalizacji sanitarnej i gminnej oczyszczalni ścieków, - stały wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych
Szanse	Zagrożenia
- możliwość współfinansowania inwestycji związanych gospodarką wodno – ściekową ze źródeł zewnętrznych	- małe możliwości finansowe gminy w zakresie realizacji inwestycji związanych gospodarką wodno – ściekową ze źródeł zewnętrznych

Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
- istnienie trzech udokumentowanych złóż surowców	- przekształcanie powierzchni ziemi
Szanse	Zagrożenia
- możliwość wykorzystania istniejących zasobów na potrzeby lokalne	- wystąpienie osuwisk i degradacji środowiska

Gleby

Mocne strony	Słabe strony
- brak dużych zanieczyszczeń gleb	- brak występowania gleb urodzajnych
Szanse	Zagrożenia
- możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego	- stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
- wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie, - zmniejszająca się ilość dzikich wysypisk śmieci	-

Szanse	Zagrożenia
- edukacja ekologiczna mieszkańców i wzrost ich świadomości ekologicznej	-

Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
- istnienie rezerwatu Zwierzyniec, - duże zalesienie gminy, - istnienie pomników przyrody - bogactwo fauny i flory	- istnienie dzikich wysypisk śmieci
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	- stale zwiększające się natężenie ruchu drogowego przyczyniające się do śmiertelności zwierząt leśnych

Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
- brak zakładów mogących stanowić zagrożenie	- bliskość ciągów komunikacyjnych, którymi odbywa się ruch tranzytowy
Szanse	Zagrożenia
- możliwość rozwoju rolnictwa ekologicznego	- przewóz substancji niebezpiecznych, - istniejąca stacja benzynowa

VI. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Celem Programu Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielc na lata 2017 - 2021, z perspektywą na lata 2022 – 2024, jest poprawa stanu środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a jednocześnie zapewnienie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Do realizacji tych celów, na podstawie analizy stanu istniejącego, zaplanowano następujące działania w poszczególnych obszarach interwencji:

Tabela 9 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

Obszar interwencji	Cel	Zadanie	Termin realizacji	Źródło finansowania
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	- Edukacja ekologiczna mieszkańców, - Modernizacja kotłowni indywidualnych	2018-2022	WFOŚiGW Gmina Krasnosielc
Zagrożenie hałasem	Obniżenie emisji hałasu komunikacyjnego	Poprawa infrastruktury drogowej	2018-2025	PROW PRDGiP Gmina Krasnosielc
Gospodarowanie wodami	Dążenie do dobrego stanu wód	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2018-2025	PROW WFOŚiGW Gmina Krasnosielc
Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu mieszkańcom do czystej wody	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2018-2025	PROW WFOŚiGW Gmina Krasnosielc

VII. System i monitoring realizacji POŚ

W celu skutecznego wdrażania POŚ zaplanowano jego realizację za pomocą następujących instrumentów :

- prawnych – program będzie wdrażany zgodnie z krajowymi i unijnymi przepisami odnoszącymi się do zarządzania środowiskiem,
- społecznych, czyli kształtujących świadomość ekologiczną mieszkańców, m.in. w formie konsultacji społecznych oraz edukacji ekologicznej,
- ekonomicznych, które mają na celu zachęcenie do racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych, czyli poprzez nakładanie opłat i kar za zanieczyszczanie środowiska.

Ważną kwestią jest aby we wdrażaniu wzięły udział istniejące w gminie przedsiębiorstwa oraz społeczeństwo, co zapewni większą skuteczność i efektywność wdrażania POŚ. Mieszkańcy gminy są ogniwem, które będzie bezpośrednio korzystać z efektów wdrażania, czyli zmodernizowanych kołowni i dróg. W procesie wdrażania będzie uczestniczyć Gmina Krasnosielc, zaangażowana w zaangażowana w opracowanie Programu, Rada Gminy, która jest odpowiedzialna za jego uchwalanie, ale również instytucje udzielające dofinansowania na realizację zadań w nim zawartych, co stanowi niezwykle ważny aspekt we wdrażaniu Programu, czyli Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Istotne w prawidłowym wdrażaniu Programu jest współdziałanie ww. instytucji i społeczeństwa. Jednakże szczególną odpowiedzialność w tym zakresie ponosi Gmina Krasnosielc, która będzie odpowiedzialna za monitoring i składanie raportów z wykonania Programu Radzie Gminy Krasnosielc.

Monitoring stanowi podstawę zarządzania Programem i będzie prowadzony, aby określić stopień realizacji założonych celów i ewentualną przyczynę braku ich realizacji. Wskaźniki monitorowania planowanych zadań muszą być realne, trafnie dobrane i mierzalne, co umożliwi prawidłową weryfikację osiągnięcia zaplanowanych celów. Osoby odpowiedzialne za monitoring, są także zobowiązane do zdawania sprawozdania z realizacji POŚ.

Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielc

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźniki		Ryzyko nieosiągnięcia
			Wartość bazowa	Wartość docelowa	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	l. przeszkolonych mieszkańców – 0 osób	l. przeszkolonych mieszkańców – 500 osób	Brak otrzymania dofinansowania
			l. zmodernizowanych kotłowni indywidualnych – 36 szt.	l. zmodernizowanych kotłowni indywidualnych – 100 szt.	
			l. zmodernizowanych dróg gminnych – 0 km	l. zmodernizowanych dróg gminnych – 20 km	
Zagrożenie hałasem	Obniżenie emisji hałasu komunikacyjnego	Zmniejszenie hałasu	l. zmodernizowanych dróg gminnych – 0 km	l. zmodernizowanych dróg gminnych – 20 km	Brak otrzymania dofinansowania
Gospodarowanie wodami	Dążenie do dobrego stanu wód	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	l. wybudowanych oczyszczalni ścieków – 191 szt.	l. wybudowanych oczyszczalni ścieków - 400 szt.	Brak otrzymania dofinansowania
Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie dostępu mieszkańcom do czystej wody	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	l. wybudowanych oczyszczalni ścieków – 191 szt.	l. wybudowanych oczyszczalni ścieków - 400 szt.	Brak otrzymania dofinansowania

Podmiotem odpowiedzialnym za osiągnięcie i monitorowanie wyżej opisanych wskaźników jest Gmina Krasnosielc.

VIII. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Programu Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielec na lata 2018 - 2022, z perspektywą na lata 2023 – 2025 jest spójny z następującymi dokumentami:

Strategia Rozwoju Kraju 2020:

1. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,

Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej

Cel 3. Poprawa stanu środowiska:

Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”:

Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:

Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku:

Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15

Program Ochrony Powietrza dla strefy mazowieckiej:

Cel szczegółowy: przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsze jakości życia w aglomeracji:

Kierunek interwencji: redukcja emisji dwutlenku węgla poprzez termomodernizację budynków,

Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r.:

Cel: poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu:

Kierunek: poprawa efektywności energetycznej,

Cel: prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej:

Kierunek: rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu,

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Makowskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023:

Cel: wspieranie i promocja ekologicznych nośników energii,

Cel: kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy,

Cel ochrona zasobów i poprawa stanu wód podziemnych oraz powierzchniowych.

Spis rysunków i tabel:

Rysunek 1 Gmina Krasnosielc w powiecie makowskim i na tle województwa mazowieckiego	6
Rysunek 2 Mapa Gminy Krasnosielc	7
Rysunek 3 Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Krasnosielc w 2014 roku	12
Rysunek 4 Miejscowości, w których wykonano pomiary hałasu komunikacyjnego w 2016 roku w województwie mazowieckim	19
Rysunek 5 Lokalizacja punktów monitoringowych PEM w 2013 i 2016 roku w województwie mazowieckim	20
Rysunek 6 Cieki wodne w Gminie Krasnosielc	21
Tabela 1 Stan ludności na terenie Gminy Krasnosielc na koniec 2017 roku	8,9
Tabela 2 Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Krasnosielc	10
Tabela 3 Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Krasnosielc	11
Tabela 4 Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu Gminy Krasnosielc	15,16
Tabela 5 Jakość powietrza atmosferycznego w strefie mazowieckiej w 2014 roku	17
Tabela 6 Stan Czystości JCWP na terenie Gminy Krasnosielc	22
Tabela 7 Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Krasnosielc na koniec 2017 roku	24
Tabela 8 Gospodarka odpadami – stan na dzień 31.12.2016 r.	29
Tabela 9 Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	37
Tabela 10 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy Krasnosielc	39